

Trafiksäkerhet och trygghet bland cyklande 11-åringar i Sverige

Trafiksäkerhet är något som både femteklassare och deras föräldrar tycker är viktigt när barnen ska cykla. För att göra det möjligt för barnen att cykla säkert krävs det att trafikingenjörer planerar så att vägarna blir säkra för barnen och då behövs kunskaper om vad som gör trafikmiljöerna säkra specifikt för barn. Barn och vuxna har nämligen olika behov och en trafikmiljö som är bra för cyklande vuxna behöver inte vara bra för cyklande barn.

Det är säkert att cykla i Sverige jämfört med många andra länder i världen. Men i grannländerna Danmark, Norge och Tyskland är det ännu säkrare att cykla. Om man ska färdas en viss sträcka så är det större risk att bli skadad eller dödad om man cyklar än om man färdas med bil. Men trots det lever cyklister i genomsnitt längre än bilister. Hur kan det vara möjligt? Jo, det beror bland annat på att de som brukar cykla har betydligt mindre risk att drabbas av brist på fysisk aktivitet, vilket är en riskfaktor för många allvarliga sjukdomar. Det är till och med viktigare att cykla än att använda hjälm för att leva länge. Men hjälmanvändning minskar risken för huvudskador betydligt, särskilt allvarliga huvudskador. I Sverige har cyklandet bland barn minskat sedan 90-talet. Eftersom cyklande bidrar till att leva längre är det viktigt att bryta trenden och istället få fler barn att cykla. Dessutom blir det säkrare att cykla om fler cyklar, vilket kallas för *safety-in-numbers*.

Sedan det blev lag på att barn under 15 år ska använda cykelhjälm i Sverige har hjälmanvändandet bland barn ökat rejält. Idag använder de flesta barnen hjälm, men det finns fortfarande en del som inte gör det. Internationell forskning visar att fler barn använder hjälm om det finns lag på att även vuxna ska använda hjälm. På flera internetsidor står det att om man inför en lag på att använda cykelhjälm kommer det bli osäkrare att cykla eftersom färre personer kommer cykla, men forskare som har jämfört flera studier har kommit fram till att det inte är sant. Cykelhjälmslagen är inte förklaringen till att cyklandet bland svenska barn har minskat.

Det finns många faktorer som är viktiga för en cyklist och därmed är det inte självklart vad som är en bra trafikmiljö för cyklister utan det beror på vilken sorts cyklist man frågar. Några mellanstadieelever i Lund och deras föräldrar är i alla fall överens om att mycket trafik inte är bra när barn ska cykla. Det är dock inte bara mycket motorfordon som barnen och föräldrarna tycker är dåligt. Föräldrarna nämnde till och med oftare att det är problematiskt med fotgängare och cyklister på vägen där barnen ska cykla. Det betyder dock inte att de tycker att fotgängare och cyklister är farligare än bilar, men att de oftare är i vägen på vägarna där deras barn brukar cykla.

De cyklande barnen tycker att broar och tunnlar är bra sätt att korsa en stor bilväg, men att vissa tunnlar kan vara läskiga eller ligga långt bort. En viktig faktor för cyklister är *genhet*, vilket innebär att cykelsträckan ej får vara onödigt lång jämfört med fågelvägen och barnen tycker det är jobbigt när en vuxen säger att de måste cykla en längre väg än den kortaste. Utanför en cykelparkering där det fanns två val gick det att se att barnen ofta valde en osäkrare väg om den var kortare, trots att det fanns en säkrare väg i närheten. För att få barnen att cykla på en säker väg behöver det finnas en säker väg som inte är onödigt lång. Kommunen har ansvar att se till att det finns en säker väg för cyklande barn och kommunen behöver trafikingenjörernas kompetens för att klara av det. Men det kan vara svårt att åtgärda i efterhand och pengar behöver avsättas för att prioritera barnen.

Författare: Sofie Lindberg.

Originaltitel: Bike safety among children in Sweden.

Länk till examensarbete: